پرونده ویژه

مشکلات کلیدی پسته سروستان

آب، سرمازدگی و مبارزه با آفات

در نشست باغداران منطقه سروستان استان فارس با تیم انجمن پسته، دغدغه‌های باغداران پیشرو این منطقه مطرح شد. در ادامه، پرسش و پاسخ‌های مربوطه ارائه شده‌اند.

ما در ابتدا یک پروانه بهره‌برداری با مجوز برداشت ۱۵ لیتر آب داشتیم که بعد از ۳ مرتبه بازدید و کاهش مکرر آن، الان ۷ لیتر شده‌است. می‌گویند اصلا آب نیست و باید پمپ را عوض کنید. گفته‌اند از اول خرداد از ساعت ۱۲ ظهر برق را قطع می‌کنند. استهلاک چاه‌های ما خیلی زیاد شده‌است. باید چکار کنیم؟

انجم‌شعاع – در انجمن راجع به مسئله آب خیلی کار شده‌است. یکی از نویسندگان کتاب حقوق آب در فلات ایران که در رشته فقه و حقوق تحصیل کرده و بر موضوعات مسلط است از پرسنل انجمن پسته است. ما ثابت کرده‌ایم که بسیاری از کارهایی که وزارت نیرو انجام می‌دهد غیرقانونی است. اما باید توجه داشت که شبکه‌ای از تکنوکرات‌های دولتی به‌علاوه اشخاصی فعال در صنایع آب‌بَر و انرژی‌بَری مثل فولاد و پتروشیمی با سوبسیدهای فراوان دریافتی، مقابل ما هستند. اینها به‌نحوی دارند بحث آب در کشور را مدیریت می‌کنند. همچنین، شرکت‌های سدسازی که ایران را به سومین سدساز در دنیا تبدیل کرده‌اند منافعشان در همین موضوع است. اینها برای کشوری که شاید کلاً ۷ سد احتیاج داشته، ۳۰۰ سد ساخته‌اند و ۴۰۰ سد را هم در دست مطالعه دارند. تعداد سدهای ساخته شده و آبگیری نشده رسوایی زیادی به بار آورده‌است؛ الان مجدداً رفته‌اند سراغ انتقال آب. وضعیت آب به شکلی بر اساس منافع یک عده خاص تدوین شده‌است. مردم هم در وقوع این فاجعه نقش داشته‌اند، اما مسبب اصلی این وضع تکنوکرات‌های دولتی هستند که در دشت‌های ممنوعه مجوز برداشت صادر کردند. امروز هم به‌صورت غیرقانونی می‌گویند باید میزان برداشت را نصف کنید و حق جابجایی ندارید. بعد از اینهمه فاجعه دارند در کویر کارخانه لاستیک احداث می‌کنند و حتی حاضر نیستند آب آن را از کشاورز بخرند و می‌خواهند دوباره مجوز آب بدهند. کارخانه فولاد در بالادست چاه خریده و مابقی چاه‌ها را در کارخانه حفر کرده و در بهترین نقطه آبریز هم کارخانه را احداث کرده‌اند. صنایع فولاد با هم‌دستی وزارت نیرو در کویر کرمان ۵ کارخانه فولاد احداث نموده و یا در دست احداث دارد. هر روز مصاحبه می‌کنند که کشاورزان دارند ۹۵ درصد از آب کشور را هدر می‌دهند! این گفته کاملاً دروغ است. کشاورزان زیر ۵۰ درصد آب قابل شرب را استفاده می‌کنند و بهترین و باکیفیت‌ترین آب صرف شرب و ساخت و ساز شهری و صنعت می‌شود. درحالی‌که ۲۰ تا ۳۰ میلیون نفر به‌طور مستقیم و غیرمستقیم کشاورزی می‌کنند؛ یعنی بحث اشتغال و بحث امنیت غذایی در بخش کشاورزی مهم است. اصلاً آب متعلق به کشاورزی بوده‌است. صنعت، گاز مجانی دریافت می‌کند و در عمل پتروشیمی و فولاد در حال قاچاق گاز هستند. اگر قیمت گاز این صنایع واقعی شود، اصلاً نمی‌توانند تولید داشته‌باشند.

من فکر می‌کنم تنها راه این است که همه ذینفعان آب در کشور یا حتی فقط فعالین صنعت پسته راجع به مسائل آب در ارتباط و تعامل با یکدیگر قرار بگیرند و از طریق نمایندگان مجلس در هر منطقه مانع از فعالیت‌های غیرقانونی وزارت نیرو شوند. شما در مقالات انجمن می‌توانید مطالعه بفرمایید که از لحاظ قانونی ایرادات وارده به وزارت نیرو چه هستند. انجمن حاضر است تمام قد در این زمینه کمک کند و من می‌توانم قول بدهم که برای حل این مشکل سراسری جلسه بگذاریم و یکسری راهکار بدهیم.

؟ ما می‌بینیم قیمت نهاده‌ها هر روز در حال تغییر است. آیا انجمن پسته در رابطه با این موضوع می‌تواند کاری بکند یا خیر؟

انجم‌شعاع- دولت دیگر پول ندارد که دلار ارزان برای نهاده‌ها بدهد. زمان آقای عراقچی ۱۸ میلیارد دلار ارز ۴۲۰۰ تومانی توزیع کردند. الان ارز دولتی اصلاً وجود ندارد و تخصیص داده نمی‌شود. قبلاً ارز تخصیص داده می‌شد و ۳۰، ۴۰ درصد کود وارد می‌کردند و مابقی آن را آزاد می‌فروختند! الان فقط برای یکسری اقلام که لابی خیلی قوی دارند، هنوز ارز ارزان هست؛ مثلاً برای خوراک دام. من فکر نمی‌کنم دیگر ارزی برای خرید نهاده‌ها تخصیص داده‌شود. باید خودتان فکر کنید که هزینه‌هایتان اقتصادی شود. مثلاً ما امسال در باغاتی که آب شیرین بود از کود مرغ استفاده کردیم چون اوره فسفات گران تمام می‌شد. الان کارخانه‌های تولید کود خوبی در کشور وجوددارد. شما امیدواری به ارزان شدن نهاده‌ها نداشته‌باشید. اگر پسته خوبی برداشت کنید، قیمت پسته هم دلاری است و جواب می‌دهد.

؟ سه سال است که سرمازدگی در منطقه سروستان خسارت قابل توجهی می‌زند. در رابطه با سرمازدگی باید هرچه زودتر راهکارهای علمی و عملی اجرایی شود. بیمه کشاورزی صددرصد خسارت را سی درصد درنظر گرفته‌اند و عملاً همان پولی که پرداخت شده را برمی‌گردانند. خیلی‌ها می‌گویند آتش روشن کنید، با این کار چند درصد تضمین می‌شود بتوان باغات را نجات داد؟ تا چه دمای هوایی آتش کردن در نجات باغ موثر است؟ آیا تنها راهکار همین است که ما از فردا دنبال سوخت باشیم؟ آیا بخاری‌های برقی جواب می‌دهد؟

انجم‌شعاع- آنچه در ایران به اسم بیمه است عملاً بیمه نیست و تنها یک سوبسید است که هر ساله دولت به کشاورز می‌دهد. وگرنه باغ من یک میلیارد تومان پسته داده، بیمه باید حساب کند و ۵۰ میلیون از من حق بیمه بگیرد و اگر باغ من را سرما زد، یک میلیارد بدهد. منطق بیمه کشاورزی باید منطق بیمه ماشین را داشته‌باشد. هیچ‌وقت دولت کمتر از پولی که کشاورز به عنوان حق بیمه داده، پس نداده‌است و همیشه آن پول را می‌دهد و معمولاً ضرر هستند. بیمه کشاورزی بدترین کاری که می‌کند این است که جلوی ورود بیمه‌های واقعی را گرفته‌است. دو، سه بار شرکت‌های بیمه با انجمن جلسه گذاشتند، اما دولتی‌ها نمی‌گذارند هیچ بیمه‌ای ورود کند.

؟ در رابطه با مصرف سموم، هم در زمینه نوع سموم توصیه شده و هم دوز مصرفی آنها، توصیه‌ها متفاوت است؛ می‌خواهم بدانم واقعاً سموم کارایی قبل را ندارند و یا آفات مقاوم شده‌اند؟

انجم‌شعاع- بعضی از سموم دیگر کارایی‌شان را از دست داده‌اند و متأسفانه سازمان حفظ نباتات و اداره کشاورزی می‌گویند همین که ثبت شده باید توصیه شود. آفات مقاوم شده‌اند و ممکن است بعضی از مواد تکنیکال و مواد افزودنی کیفیت خوبی نداشته‌باشند. راجع به پسیل خانم مهندس زین‌الدینی توضیح می‌دهند.

زین‌الدینی- ما در منطقه کرمان برای مبارزه با پسیل پسته از گوگرد استفاده می‌کنیم. در زمان گوگردپاشی نباید درختان تشنه باشند؛ درغیراین‌صورت بحث سوزندگی پیش می‌آید. هنگام گوگردپاشی باید برگ‌ها عاری از آفت باشند و یکبار باغ را با یک سم یا صابون می‌شوییم سپس، با گوگرد یا موادی مثل کائولین و یا گچ، پوششی روی سطح و پشت برگ ایجاد می‌کنیم که مکان تخم‌ریزی آفت پسیل مختل گردد. تانکرها باید حتماً مجهز به همزن‌های مخصوص و قوی باشد، چراکه گوگرد در آب حل نمی‌شود بلکه به حالت معلق است. بنابراین، باید دائم بهم بخورد. دوز گوگرد مورد استفاده باید بسته به میزان آب باغ تعیین شود به‌نحوی که اگر باغ کم آب باشد از دوز پایین گوگرد استفاده گردد. معمولاً دوز پایین ۱۵ تا ۲۰ کیلوگرم در هزار لیتر آب است. اگر ملک کم آب نباشد تا ۳۰ کیلو در هزار هم می‌توان استفاده کرد. کاربرد ترکیب کائولین و گچ ضمن اینکه تخم‌ریزی آفت را مختل می‌سازد، باعث خنک‌تر شدن سطح برگ شده و متعاقباً کاهش سوزندگی و پوکی را در پی دارد. ما انواع گوگردها را استفاده می‌کنیم، اما بهتر است از گوگرد پالایشگاهی ۹۹ درصد استفاده شود.